

● NEPOZABNI VEČER

ODLOČA NAJ TISTI, KDOR DELA

Na osrednji prireditvi v čast občinskega praznika in obletnice ustanovitve OF je slavnostne besede spregovoril predsednik občinske skupščine Niko Lukež, podeljena so bila občinska priznanja in nagrade, srebrna priznanja OF in priznanja inovatorjem, kulturni program pa so izvedli mladi recitatorji s Kodeljevega, pevci z Vevč in iz Most ter harmonikarski orkester KUD Vide Pregarc (na sliki), skupina športno-ritmične gimnastike TVD Partizan Moste, recitatorji, otroški in mladinski pevski zbor ter folklorna skupina OŠ Ketteja in Murna. (Slika: VITO KOMAC)

9. KONGRES ZKS

● ODMEVI S KONGRESA

Vključevanje mladih v družbeno življenje

Sklepni dokumenti 9. kongresa slovenskih komunistov so rezultat množičnega akcijskega delovanja članstva, že mnogo prej pa tudi prispevkov na samem kongresu. Objavljamo kongresno razpravo našega delegata Dina Kodarina.

Nadaljevanje na 2. strani

● Gostje 9. kongresa ZKS na obisku pri nas

Eugenio Laurenti, Giovanni Padovan in Mario Sasso-Fantini, ki so bili kot gostje iz Italije navzoči na 9. kongresu ZKS, vsi trije so bili tudi udeleženci NOB, so 16. aprila obiskali našo občino. Najprej so se na komiteju OK ZKS pogovarjali o gospodarskih razmerah in razvoju naše občine, nato pa so se odpravili v Papirnico Vevče (na sliki), kjer so jih seznanili s samoupravljanjem in proizvodnjo. Popoldne so si ogledali Urh. Janče in kulturni dom Španski borci.

D.J.

● Plošča na rojstni hiši Edvarda Kardelja

V hiši na Veselovi ulici številka 13, v zdajšnji KS Gradišče, se je 27. januarja 1910 rodil naš veliki mislec in revolucionar Edvard Kardelj. V spomin na ta dogodek je dr. Marijan Breceelj 26. aprila na poslopju hiše odkril spominsko ploščo. Delovni ljudje in občani Ljubljane so se tako ponovno oddolžili spomenu Edvarda Kardelja, ki se je vseskozi zanimal za razvoj svojega rojstnega mesta in je do njega vedno občutil zaupanje in zvestobo. (Foto: DARJA JUVAN)

Predvečer slovenskega praznika, 27. aprila, in hkrati praznika občine Ljubljana Moste-Polje je bil spet eden tistih najlepših, ki v človeku ostanejo zarisani kot trajno doživetje.

Ko smo se pripravljali na proslavo občinskega praznika, nas je kar nekoliko motilo, da ta ne bo, kot vsa leta doslej, v veliki dvorani na Kodeljevem, temveč v lani zgrajenem kulturnem domu Španski borci. Vendar smo se radi namenili vanj, ki je naš ponos, naša največja dosežanja pridobitev na tem področju. Saj tudi je lep. Prvič ga doživljamo spomladi.

Nadaljevanje na 2. strani

● OB DRUGI OBLETNICI TITOVE SMRTI Ponosno in dosledno

Ko ob drugi obletnici Titove smrti znova doživljamo vse tiste težke trenutke slovesa, smo lahko ponosni, da nas žalost ni strla, nam ni oslabila moči ter vzela poguma za nadaljevanje njegovih načrtov in njegovega življenjskega dela.

Spominjamo se, kako so bili takrat zaskrbljeni »prijatelji« našega samoupravnega sistema zunaj in doma. Hinavsko so spraševali: »Kaj bo z Jugoslavijo po Titovi smrti?« pa pri tem želeli in pričakovali, da bo razpadla.

Vsi, ki smo zaupali v Tita in partijo, smo vedeli, da je nova — Titova Jugoslavija postavljena na trdne temelje. Tudi tretji svet, ki združuje nekdanje pa tudi še danes izkoriščane narode in države, ima čedalje nočnejši in odločujoči vpliv, ki ga — rada ali nerada — morata upoštevati tako vzhod kot zahod.

Nadaljevanje na 2. strani

JANČE 82

Letos poteka 40 let od ustanovitve 1. slovenske partizanske brigade — II. grupe odredov, ki ima domov v naši občini in v občinah Trebnje in Grosuplje. Prav tako bo med 19. in 23. majem preteklo 40 let od tistih slavnih dni, ko se je ta slovenska proletarska brigada zapisala v zgodovino slovenskega in vseh jugoslovanskih narodov s svojo slovito bitko in zmago nad večkrat premočnimi Nemci na Jančah.

V enem samem spopadu na Tujem grnu, v bitki na janskem območju je pod partizanskimi junaškimi upornimi obrambnimi streli padlo kar 70 Nemcev — toliko so jih priznali sami njihovi poveljniki — prav gotovo pa so jih naštel več, saj med temi 70 niso vsteli tudi tisti mrtvi Nemci, ki so padli v zgodnjih jutranjih urah 23. maja v dolini Besnice.

Tudi letos se bomo z dostojno proslavo spomnili teh slavnih borbenih dni naših narodov in marodnosti, naše revolucije. Številni se bodo udeležili pohoda na Janče, ki se bo začel v zgodnjih jutranjih urah v soboto, 22. maja,

da bi pravočasno prispeli na prizorišče in se ob 11. uri udeležili velike mladinske manifestacije pri spomeniku — prizorišču velikega boja.

Tudi letos pričakujemo množično udeležbo naših občanov, predvsem pa mladine, mesta Ljubljane, Litije, Grosupljeja in drugih krajev.

Mladinci, združite se v mladinske pohodne enote in organizirano pridite na proslavo!

O programu, prevozu in drugem bo javnost še posebej obveščena prek dnevnih javnih občil. ODBOR JANČE 82

Prvomajski kres s kulturnim programom mladih na Vevčah. (Slika: M. Penca)

NAŠ MAJ

Maj pred 37 leti. Naš prvi bataljon I. brig. II. divizije KNOJ v Beli krajini je zadolžen za zavarovanje SNOŠ in CK KPS. Stalno je na položajih proti Kočevju in Novemu mestu. Patrole bataljona, ki kontrolirajo teren v teh smereh, se vsakodnevno spopadajo s sovražnikom.

IV. armada je v svojem prodiranju zavzela ustaške postojanke Gospič in Ogulin, prodirala dalje proti Sloveniji ter pred sabo gonila ustaše in nemške okupatorje. Grozila je nevarnost, da bo sovražnik prešel Kolpo in zasedel Belo krajino. Zato se mora Bela krajina izprazniti.

Kolone voz civilistov, vojaštva in živine se pomikajo proti Staremu trgu ob Kolpi in na Hrvaško proti Gorskemu Kotarju. Naše inženirske enote napravijo pri Vinici pontonski most čez Kolpo, ki najolajša IV. armadi prodor na slovensko ozemlje. Mostu se hočejo polastiti ustaši iz postojanke Bosiljevo. Naš bataljon je odrejen za zavarovanje tega mostu. Zato zavzame položaje onstran Kolpe pred postojanko Bosiljevo. Ustaši organizirajo stalne izpade iz postojanke v smeri mostu, proti našim položajem. Most moramo obdržati za vsako ceno. Ustaši dobijo okrepitev. Tudi mi dobimo pomoč — bataljon Cankarjeve brigade.

Dva dni trajajo boji. Ves čas naš ustaši obmetavajo z minami in granatami in skušajo z juriši zavzeti most. Čezenj pa se stalno pomikajo kolone civilistov in konjskih vpreg, pa živina, vojska in organi vojaške in civilne oblasti.

Most moramo obdržati, saj od tega odvisi evakuacija Bele krajine in prodor IV. armade v Slovenijo. V pomoč dobimo še en bataljon Cankarjeve brigade.

Naš bataljon krene čez Hrvaško proti Čabru. Pri Delnicah dobimo nalogo, da se ponovno vrnemo proti Bosiljevu, ker so ustaši spet v njem. V jurišu so ustaši pregnani iz njega.

Štab VIII. korpusa nam dodeli kamione in naš bataljon krene ponovno prek Čabra in nato čez Mašun na Primorsko v Ilirsko Bistrico, ki so jo pravkar zapustili Nemci in četniki. Tam pa ni čas niti za počitek niti za nahranitev bataljona. Takoj zasedemo položaje, ker prodirajo proti Ilirski Bistrici umikajoči se SS oddelki Nemcev — prek 15.000 moč, ki jih je prepodila naša armada z zavzetjem Sušaka in Reke.

Naše položaje sta po sprejemu boja z Nemci zasedla 30. in 31. divizija, ki sta s svojimi enotami vodili ogorčene boje in končno primorale Nemce k predaji. Naš bataljon pa krene proti Postojni. Tja prispejemo ob zaključnih bojih za osvoboditev Postojne. Čistimo jo ostankov domobrancev, ki se še skrivajo v njej. Krenemo proti Ajdovščini in opravimo vse potrebne za zavarovanje velikega dogodka — osnove prve slovenske vlade. Iz Ajdovščine se vračamo v Postojno, od tam pa v Borovnico. Na položajih pri Borovnici se spopademo z zadnjimi ostanki domobranskega bataljona Vuka Rupnika. Nato zopet premik čez gozdove in Ljubljansko barje proti Škofljici, ker so ceste minirane, mostovi porušeni. Na Škofljici prejme bataljon nalogo, da z eno četo zasede ljubljansko železniško postajo s tehnično palačo vred, z drugo velesajezske prostore v Tivoliju ob Celovški cesti, s tretjo četo in štabom pa prostore realne gimnazije v Vevčah.

Slovenskimi trobojnicami in bataljonsko zastavo na čelu čete našega bataljona strumno korakajo po ljubljanskih ulicah. Ljubljana vsa v cvetju in zastavah. V naših četah so v glavnem mladi fantje, katerih mnoge prsi krasi odlikovanja. Na njihovih obrazih in na uniformah se ne vidi, da so se še ponoči bojevali z domobranci in Nemci. Nasmejanih obrazov in s pesmijo na ustih korakajo mimo navdušenih Ljubljancev.

9. maj 1945 — Ljubljana je osvobodjena. Oton Župančič pozdravlja z balkona univerze borce in ljubljance.

Čez nekaj dni je osvobodjena vsa Slovenija, osvobodjena je vsa Jugoslavija. Vsa Evropa se je prebudila iz velike grozote. Največje in najbolj krvave vojne v Evropi je konec.

V tistih majske dni obišče Ljubljano naš Tito. Z balkona univerze govori množici. Poleg njega so Vidmar, Kardelj, Kidrič, Bebler...

Mnogo poslušalcev je v uniformah — partizanke in partizani. Vsa Ljubljana zveni v koračnicah in partizanski pesmi.

Začenja se bitka za obnovo. Začenja se veliki boj za boljši in lepši jutri.

TONE KOČJANČIČ

Ljubite svojo lepo domovino, nam je položil v srca tovariš Matija

● Srečanje z Ivanom Mačkom-Matijo

Tisti ponedeljek v aprilu za učence naše šole ni bil tak dan, kot večina drugih, kajti obiskal nas je veliki revolucionar in oblikovalec nove socialistične Jugoslavije Ivan Maček-Matija, najbližji sodelavec tovarišev Tita, Kardelja, Kidriča in številnih drugih politikov naše domovine. Se posebno smo bili veseli, da se je odzval povabilu, ker je naš domačin in je svojo revolucionarno pot začel prav v tem kraju, kjer sedaj mi življamo svojo mladost.

Nadaljevanje na 2. strani